

"אנחנו זקוקים לאמנות כדי לא למות מן האמת". פרידריך ניטשה

עמירה דוידוביץ גדלה כאן, בקיבוץ, ילדת טבע ישראלית, חופשייה. הלינה דוידוביץ לבית וולפיילר נולדה שם, בקרקוב. 6 שנים משמעותיות מחייה, העבירה במלחמה הנוראה מכל ונצלה הודות לאיש אחד - אוסקר שינדלר.

ב- 28 לאפריל השנה, ימלאו 100 שנים להולדתו של שינדלר. עמירה דוידוביץ, אמנית וכלתה של הלינה, שהתחברה אל יומן המלחמה שכתבה הלינה, יצרה תערוכה שהיא בעצם סוג של יומן בתמונות. לא במקרה בחרה האמנית עמירה דוידוביץ להעלות את סדרת יצירות האמנות שלה בעקבות אוסקר שינדלר על הקנבס, דווקא באמצעות זפת. כשמביטים על מכלול יצירתה של עמירה, הצבעים השולטים הם צבעי אדמה, חומים למיניהם ושחור. האנשים שניצלו הודות לאוסקר שינדלר ולרשימתו המפורסמת, הופכים אצל עמירה לדמויות העולות מן השחור, מן האפלה, מן התופת. הזפת השחורה, ההופכת לרוב, למרקם בעל גוונים כהים שונים, היא חומר המקושר בחום בלתי יתואר ובערה. דווקא מתוך הזפת מעלה עמירה את דמויותיה, ניצולים ומצילים גם יחד.

הפסלים שיוצרת עמירה, עשויים אף הם מחומרים המזכירים מצד אחד אדמה ומצד שני בערה. עמירה מפסלת בעץ ובברזל. עץ הוא חומר טבעי המקושר לאדמה, לחיים, אך גם למוות. חומר מלא חיים, הבוהק באש בקלות כה רבה, כמו האדם. הברזל - אדום, חלוד, נחתך בלהבה, נושא על גבו מטען של שנים וזכרונות.

הכול החל אצל עמירה מצילום משותף של שינדלר והלינה. הצילום צולם במפגש היסטורי של הניצולים ושינדלר במסעדה בפאריס בשנת 1948, ברחוב הנושא באופן מצמרר את השם: השמונה במאי 1945. הצילום פורסם בעיתונות באפריל 1994 במסגרת מאמר על שינדלר. בציור שציירה בעקבות צילום זה, הופכים השניים - שינדלר והלינה, כמעט לאיקונות, שדמותם הוקפאה ונחקה בתוך הזפת. האישה האלגנטית והמציל שלה, אף הוא דמות בעלת נוכחות מרשימה, הניצבת דווקא מעליה, כמסוככת עליה, אפילו היום.

גלויה שנשלחה ב 31 לדצמבר 48 מאותו מפגש בפאריס, מהלינה אל הוריה שנשארו בבלגיה נמצאה על ידי עמירה בשקית הגלויות של הלינה. גלויה מרגשת זו, אף היא הופכת לציור זפת, בו שוזרת עמירה תמונה של הלינה היפה ושל שינדלר מצילה. בתוך הציור היא מטביעה תעתיק של הגלויה המקורית, כמבקשת לומר שאותו מקום בפאריס, יהיה לעד עדות למפגש החשוב בין הניצול למציל, חקוק במדרכות הרחוב הזה.

עמירה אינה יוצרת מניפולציה, החיבורים בין הפריטים המרכיבים את יצירותיה, אינם מהווים תיעוד בלבד, אלא יוצרים מחבר חדש, הבונה מציאות חדשה. האיש הגדול, החזק ההוא, הופך סמל לאנשים דומים, גדולים ברוחם ובמחשבתם. אנשים שאפשרו גם במציאות הקשה, מציאות אחרת.

עמירה מביאה נקודות היסטוריות, תוך שהיא שוזרת את מסעה הפרטי של הלינה, במסע הגלובלי של ניצולי השואה. היא משתמשת כאמור בצבעוניות "ספיית" מיושנת - חומה, מצהיבה, הנושאת את דפי ההיסטוריה על גבה.

האמנית עמירה דוידוביץ מספרת את הסיפור הפרטי של משפחתה, אך גם את הסיפור של כולנו. נראה כי היא מספרת את הסיפור, אך בו בעת גם מבקשת להזגיש, כי לא הכל סופר. כי סיפורה של שואת יהדות אירופה, הוא סיפור שלא נסיים לספר לעולם.

מירי קרימולובסקי, אוצרת.